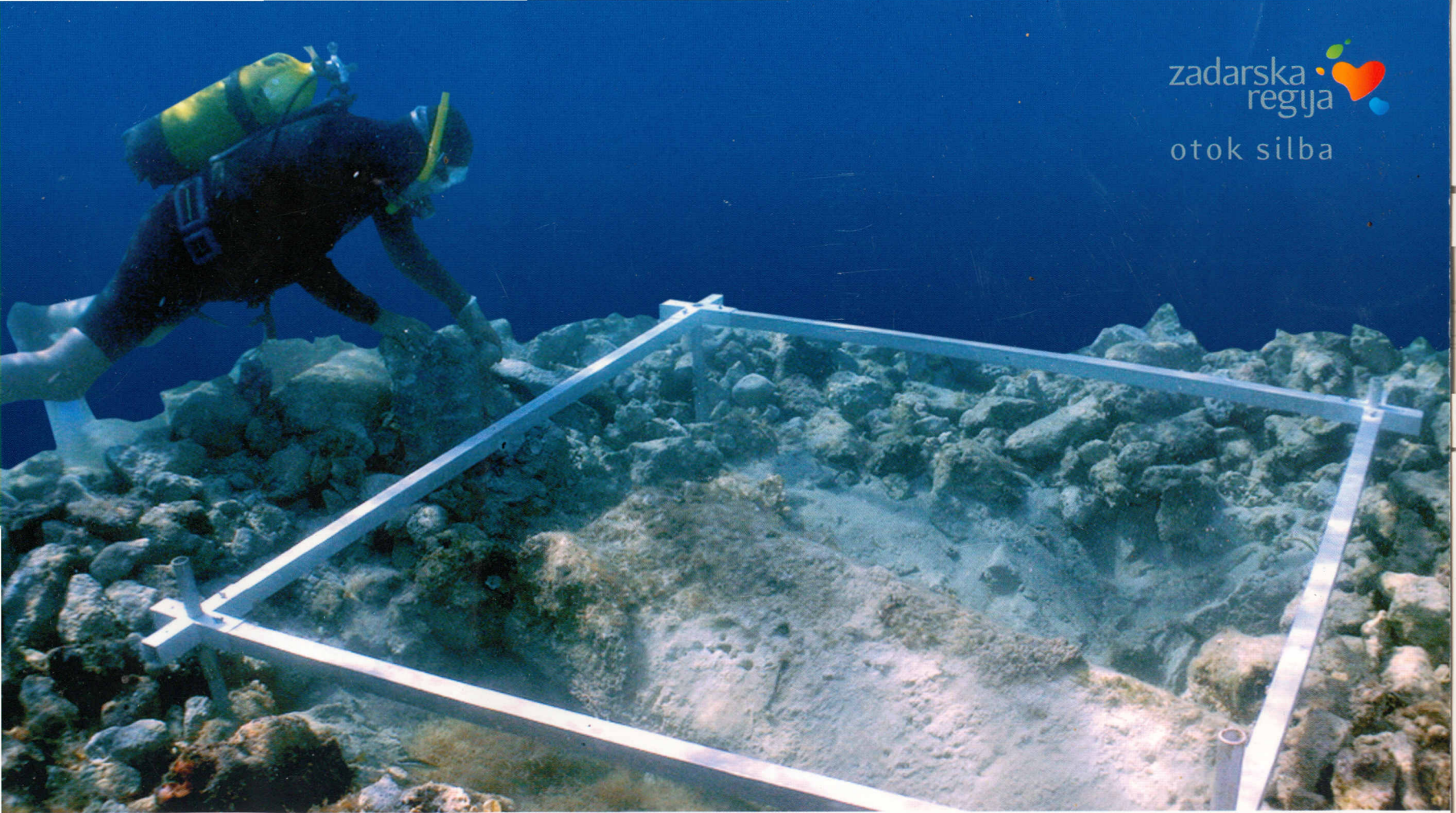

zadarska
regija
otok silba

SARKOFAZI

silba • uvala pocukmarak

Naseljavanje Silbe možemo za sada staviti u kraj drugog tisućljeća prije Krista kada se na širem prostoru razvija narod Liburna. Spoznaje o njihovoj materijalnoj kulturi, stanovanju, trgovini i načinu pokopa pružaju nam arheološka istraživanja, o imenu pak, običajima i rasprostranju doznajemo od starih pisaca koji za Liburne govore da su živjeli između rijeka Raše (u Istri) i Krke, da su bili dobri pomorci koji su rano ovladali morem te neko vrijeme držali pod sobom sve jadranske otoke.

Na Silbi liburnsko je naselje utvrđeno iznad Velih Stena. Koptenu stranu naselja branio je kameni nasip a morskome stanu osiguravala je strmina litica. Danas vidljivi južnih konstrukcija na vrhu litice i brojni ulomci keramičkih posuda jedini su materijalne kulture Liburna što su živjeli na šumovitom otoku, (koji je po tome ime, lat. silva) bavili se stočarstvom, a preko luke u današnjoj uvali Sv. Ante sa brodovima bili povezani sa susjednim naseljima na otocima i priobalju, od kojih je utvrđeno više stotina. U prvom tisućljeću prije Krista Rim će uspostaviti svoju vlast nad Liburnima koji ratiti stečevine antičke civilizacije, u prvome redu nove građevinske tehnike, a maltera, keramičkih elemenata te drugih proizvoda naprednog manufakturnog

gospodarstva, dok će se liburnima otvoriti tržište za njihove stočarske proizvode (živu stoku, suho meso, vunu, sir i dr). Naselje iznad Velih Stena se napušta a tijekom prvog ili drugog stoljeća poslije Krista gradi se na Silbi u zaleđu uvali Pocukmarak gospodarsko-ladanjski objekt danas jedva prepoznatljiv po malobrojnim komadima tesanog kamenja s žbukom i ulomcima keramike na davno iskrčenoj zemlji kasnijih stanovnika Silbe.

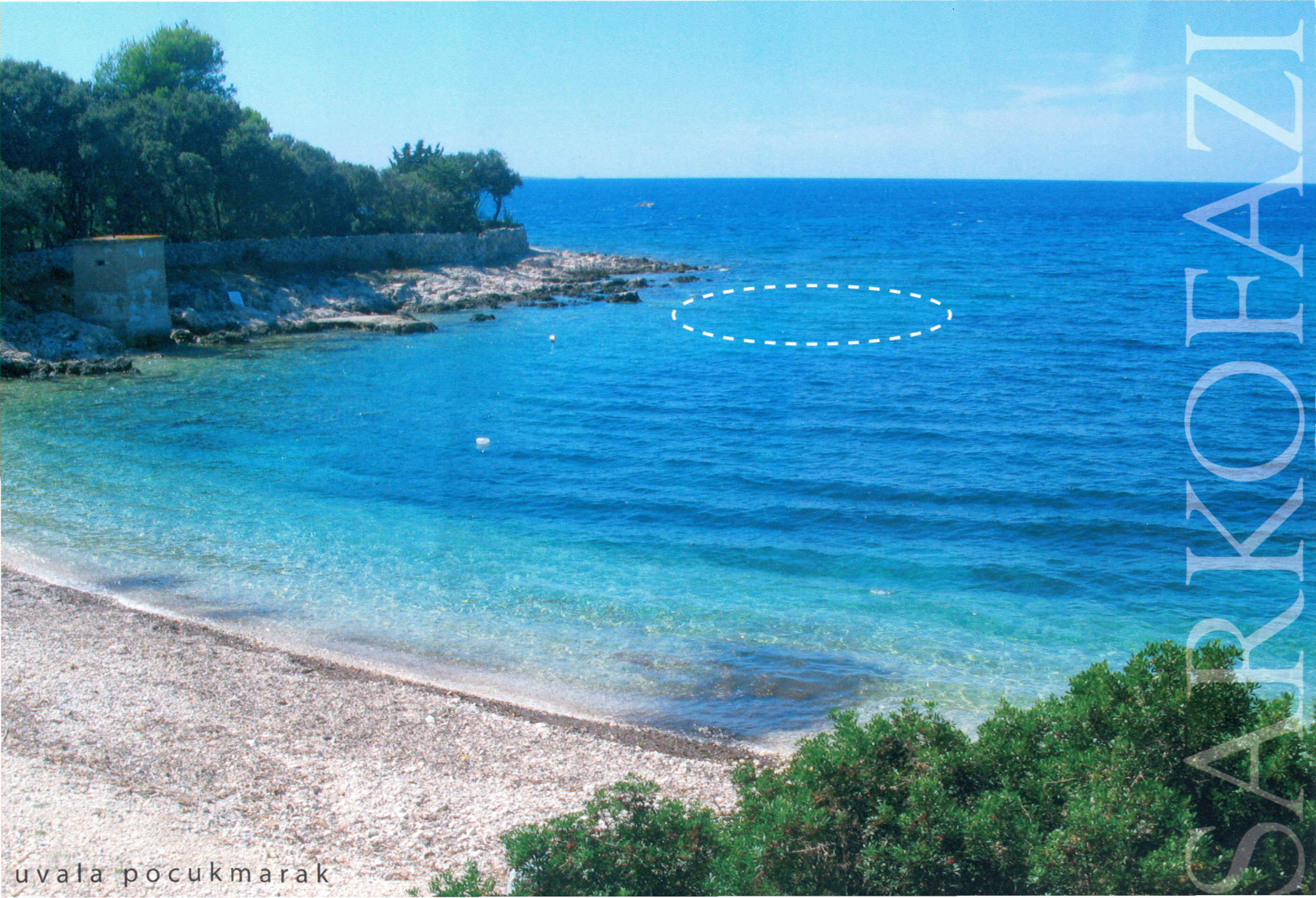
Kršćanske zajednice, koje tijekom prvih stoljeća Carstva prolaze teške progone, steći će u četvrtom stoljeću punu slobodu koja će se manifestirati u gradnji crkvi tako da će i na Silbi obogaćeni romanizirani liburni, u skladu s novim kršćanskim učenjem podignuti crkvu za svoju zajednicu. Oko crkve i u crkvi, za koju se može pretpostaviti da se nalazila i u dijelu sakristije današnje crkve Sv. Marka na silbenskom groblju i da je nosila isti titular, formira se nekropola (pokopalište), a jedna ili više obogaćenih porodica Silbe, tijekom V ili VI stoljeća, naručiti će sarkofage za pokop svojih članova i smjestiti ih u samoj crkvi ili u njenoj neposrednoj blizini.

Političke promjene koje su se događale u Carstvu, predskazivale su njegov skori kraj a on je došao i prije nego su seobne naroda promijenile idiličnu sliku ovog dijela Carstva. Dio stanovništva bježi na otoke i dalje prema Italiji a novi doseljenici Hrvati što zauzimaju prostor priobalja, primivši kršćanstvo, stići će na Silbu i ostale otoke. Starokršćanski titular crkve Sv. Marka očuvati će se u imenu kasnije crkve ali također i u imenu male lučice Pocukmarak.

Novo stanovništvo upotrebiti će sarkofage i njihove poklopce kao dobar građevinski materijal za izgradnju malenog gata u uvali **Pocukmarak** i tako će, pokrivši ih kamenom gomilom, sačuvati ove ranokršćanske grobnice do današnjeg dana, koje sada nakon istraživanja prezentiramo pod morem, kako bi i obični plivači samo s maskom na licu, mogli upoznati mali dio silbenske i hrvatske baštine.

Zdenko Brusić

SARKOFAZI

uvata pocukmarak

Sarkofazi (od grčkog sarkós – meso i fageîn - jesti, onaj koji jede meso), su kameni sanduci s poklopcem, ponekad ukrašeni bogatim reljefnim dekorom a koristili su se u antici kao grobnice. Upotreba sarkofaga češća je u vrijeme ranog kršćanstva od IV do VI stoljeća, kada se ukras često reducira samo na križ. Sarkofazi iz ovog vremena pronađeni na hrvatskoj obali i otocima potječu iz radionica kamenoloma na otoku Braču a njihovi naručitelji bogatiji su članovi kršćanske zajednice.

ZAŠTIĆENO PODMORSKO ARHEOLOŠKO
NALAZIŠTE ANTIČKIH SARKOFAGA